

گنجینه سوال رایگان

+ پاسخ تشریحی

یاوران دانش

راه های ارتباطی با ما:

www.Dyavari.com

۰۲۱-۷۶۷۰۳۸۵۸

۰۹۱۲-۳۴ ۹۴ ۱۳۴

	۱	۲	۳	۴
۱-	☒	☐	☐	☐
۲-	☐	☒	☐	☐
۳-	☐	☐	☒	☐
۴-	☐	☐	☒	☐
۵-	☐	☐	☐	☒
۶-	☐	☒	☐	☐
۷-	☐	☒	☐	☐
۸-	☐	☐	☒	☐
۹-	☐	☐	☒	☐
۱۰-	☐	☐	☐	☒
۱۱-	☐	☒	☐	☐
۱۲-	☐	☐	☒	☐
۱۳-	☐	☐	☒	☐
۱۴-	☒	☐	☐	☐
۱۵-	☐	☐	☒	☐
۱۶-	☒	☐	☐	☐
۱۷-	☐	☐	☐	☒
۱۸-	☐	☒	☐	☐
۱۹-	☒	☐	☐	☐
۲۰-	☐	☐	☒	☐
۲۱-	☐	☒	☐	☐
۲۲-	☐	☐	☒	☐
۲۳-	☒	☐	☐	☐
۲۴-	☐	☒	☐	☐
۲۵-	☐	☐	☐	☒
۲۶-	☐	☒	☐	☐
۲۷-	☒	☐	☐	☐
۲۸-	☐	☐	☒	☐
۲۹-	☐	☐	☐	☒
۳۰-	☒	☐	☐	☐
۳۱-	☐	☐	☒	☐
۳۲-	☐	☒	☐	☐
۳۳-	☐	☐	☒	☐
۳۴-	☐	☒	☐	☐
۳۵-	☐	☒	☐	☐
۳۶-	☐	☐	☒	☐
۳۷-	☐	☐	☒	☐
۳۸-	☐	☐	☒	☐
۳۹-	☐	☐	☐	☒
۴۰-	☐	☐	☒	☐

۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) $\frac{6}{100} \times 1000000 = 60000$ میلیارد ریال

ب) $20 \div 10 = 2$ میلیون نفر

ج) $100 - 88 = 12\%$

د) $\frac{29}{3} = 9\frac{2}{3}$ = $\frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} = \text{شاخص د)$

سهم دهک‌های داده شده در جمع کرده از صد کم می‌کنیم.

۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جمله‌های نادرست:

کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند حقوق می‌گیرند، شاغل محسوب می‌شوند.
دانشجویان و دانش‌آموزان بیکار محسوب نمی‌شوند. هر چند در جمعیت فعال هم دسته‌بندی نمی‌شوند.

۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می‌گیریم. نه محصولات واسطه‌ای را ... چون اگر آن‌ها را محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه‌ی مجدد می‌شویم.

۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

نکته: کالاهای دست دوم و ارزش تولید افراد مقیم خارج در تولید ناخالصی داخلی لحاظ نمی‌شود.
ابتدا قسمت ب و سپس الف را مشخص می‌کنیم.

ب) $GDP = 8000 + 1350 + \left(\frac{1}{2} \times 8000\right) + \left(\frac{4}{5} \times 3500\right) = 16,150$ میلیارد دلار

الف) $\frac{GDP}{\text{جمعیت}} = \frac{16,150 \text{ میلیارد دلار}}{50 \text{ میلیون نفر}} = 323$ هزار دلار

۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

با محاسبه‌ی نسبت دهک دهم (ده درصد پایین جدول) به دهک اول (ده درصد بالای جدول)، شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت درآمد به کار می‌رود.

۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شاخص فقر ← گزارش‌های توسعه‌ی انسانی
عدالت اقتصادی و اجتماعی ← پیشرفت
توسعه‌ی ظرفیت‌های تولید ← رشد
میانگین سال‌های تحصیلی ← HDI

۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) در زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، بانک مرکزی سیاست پولی انقباضی را به کار می‌گیرد.
ب) در بخش اقتصادی قانون اساسی، برآموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.
ج) اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است پیشرفته، مردمی و دانش‌بنیان که در برابر تهدیدات و تکانه‌های داخلی و خارجی آسیب‌ناپذیر است و با اتکای به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی مشکلات را رفع می‌کند.

۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در نیمه اول حکومت صفویه اقتصاد یکپارچه و مستقل بود اما در دوره پایانی حکومت صفویه اوضاع تغییر کرد - در دوره قاجار ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست / در دوره پهلوی درآمدهای نفتی، ایران را به بازار مصرفی کالاهای کشورهای صنعتی تبدیل کرد.

۹- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\text{ال) ارزش پولی مسکوکات} = 3000 \times \frac{3}{5} = 1800$$

$$\text{ب) } 950 = 1100 - 150 = \text{حساب پس‌انداز (بلندمدت)} + \text{حساب پس‌انداز (کوتاه‌مدت)} = \text{شبه پول}$$

$$\text{ج) چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس} + \text{مسکوکات} = \text{نقدینگی}$$

$$\text{حساب پس‌انداز (بلندمدت)} + \text{حساب پس‌انداز (کوتاه‌مدت)} +$$

$$= 1800 + 3000 + 1100 + 1380 = 7280$$

۱۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$\text{B کشور } \text{cpi} = \text{نرخ تورم} = \frac{\text{ابتدا} - \text{انتها}}{\text{ابتدا}} \times 100 = \frac{280 - 200}{200} \times 100$$

$$= 40\% \text{ [نرخ تورم کشور B]}$$

$$\text{A کشور} \Rightarrow \text{تورم} = \frac{1}{2} \times 40 = 20\% \quad \frac{20}{100} = \frac{30 - X}{X} \Rightarrow X = 250$$

نکته: این نوع مسائل تورم با نسبت و تناسب راحت‌تر پاسخ داده می‌شود.

$$\begin{cases} \frac{200}{100} \rightarrow \frac{280}{X} \Rightarrow X = 140 \Rightarrow 40\% \text{ تورم} \\ \frac{100}{X} \rightarrow \frac{300}{300} \end{cases}$$

$$\begin{cases} \text{تورم} \rightarrow 20\% \\ \frac{100}{X} \rightarrow \frac{120}{300} \Rightarrow X = 250 \end{cases}$$

۱۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بیکاری اصطکاکی کوتاه‌مدت و در همه‌ی کشورها وجود دارد. بیکاری ساختاری مربوط به عدم تطابق مهارت‌هاست. بیکاری دوره‌ای مربوط به زمان رکود اقتصادی است و اقتصاددانان بیکاری اصطکاکی و ساختاری را که همیشه وجود دارند، نرخ طبیعی بیکاری برای یک اقتصاد سالم توصیف می‌کنند.

۱۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
پول چهار وظیفه دارد: ۱- وسیله پرداخت در مبادلات ۲- وسیله سنجش ارزش ۳- وسیله پس انداز و حفظ ارزش ۴- وسیله پرداخت‌های آینده
فقط جمله‌ی گزینه‌ی (۳) درباره‌ی تورم نادرست است. (کاهش نرخ تورم به معنای کاهش سطح عمومی قیمت‌ها نیست بلکه شیب افزایش قیمت‌ها کم می‌شود. سیاست پولی به دو صورت انقباضی و انبساطی است که در سیاست پولی انقباضی بانک مرکزی نقدینگی در گردش را کاهش می‌دهد که همان کاهش حجم پول در گردش است.

۱۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
الف)
$$\text{cpi} = \frac{\text{cpi سال قبل} - \text{cpi سال جدید}}{\text{cpi سال قبل}} \times 100 = \text{درصد}$$
$$\Rightarrow \frac{26}{100} = \frac{70,560 - X}{X} \Rightarrow X = 56,000$$

ب)
$$\text{cpi} = \frac{60,500 - 50,000}{50,000} \times 100 = 21\%$$

با توجه به نرخ تورم ۲۶٪ و افزایش ۲۱٪ تسهیلات قدرت خرید نسبت به سال گذشته ۵ درصد کاهش یافته است.

۱۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
الف) در گزارش توسعه‌ی انسانی، ایران در رتبه‌ی ۶۵ و جزو کشورهای با توسعه توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود.
ب) کالاهای خاص پرطرفدار در هر منطقه به عنوان اولین وسیله‌ی مبادله شناخته می‌شدند. زیرا مردم اطمینان داشتند که با دادن این کالاها، می‌توانند کالاهای مورد نیاز خود را دریافت کنند.
ج) خمس در واقع همان ۲۰٪ از مازاد درآمد ما در پایان سال است که به عنوان سهم امام و سهم سادات باید به مرجع تقلید یا نماینده‌ی او پرداخت شود.

«بانک سوال موسسه یاوران دانش»

۱۵- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) برای اینکه متوجه شویم که توزیع درآمد در کدام کشور عادلانه‌تر است، کافی است سهم دهک دهم را بر سهم اول تقسیم کنیم، هرچه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و هر چه کمتر باشند توزیع درآمد در آن کشور عادلانه‌تر است، اما ابتدا باید سهم دهک اول در کشور B را پیدا کنیم.

(ج)

$$4 = \text{سهم دهک اول} - \text{سهم دهک سوم} \\ 4 = 7 - x_1 \Rightarrow x_1 = 7 - 4 \Rightarrow x_1 = 3$$

$$2 = \text{سهم دهک چهارم} - \text{سهم دهک ششم} \\ 2 = 7 - x_6 \Rightarrow x_6 = 7 + 2 \Rightarrow x_6 = 9$$

ادامه‌ی قسمت الف:

$$\text{کشور A} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{26}{2} = 13$$

$$\text{کشور B} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{24}{3} = 8 \quad \checkmark$$

از آنجایی که سهم ناشی از تقسیم دهک دهم بر دهک اول کشور B عدد کوچکتری را نشان می‌دهد، پس توزیع درآمد در این کشور عادلانه‌تر است.

ب) از آنجا که مجموع سهم همه دهک‌ها معادل ۱۰۰ است و فقط یک دهک مجهول است، کافی است که کل دهک‌ها را با هم جمع و از ۱۰۰ کسر کنیم تا دهک هفتم به دست آید.

$$2 + 4 + 5 + 7 + 8 + 9 + x_7 + 13 + 17 + 26 = 100$$

$$91 + x_7 = 100$$

$$x_7 = 100 - 91$$

$$x_7 = 9$$

دقت کنید که سهم هر دهک باید کوچکتر مساوی دهک بعد خود و یا بزرگتر مساوی دهک قبل خود باشد پس (۱) و (۴) باید با یک نگاه حذف شود.

۱۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ارزش کل تولیدات = سهم تولید مردم که در خارج اقامت دارند - تولید ناخالص ملی

$$380 - 35 = 345$$

سهم تولید خارجی‌ان مقیم کشور + ارزش کل تولیدات = تولید ناخالص داخلی

$$375 = 345 + x$$

$$375 - 345 = x$$

$$x = 30$$

۱۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

مواردی که در تولید ناخالص و داخلی محاسبه نمی‌شوند:

- (۱) کار بدون دستمزد ← حذف گزینه‌ی (۲)
- (۲) ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم ← حذف گزینه‌ی (۳)
- (۳) تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق ← حذف گزینه‌ی (۱)

۱۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابتدا باید نرخ تورم یا درصد تغییرات CPI کشور B را با توجه به اطلاعات کشور A (چون این عدد در صورت مسئله برای هر دو کشور ثابت فرض شده است) حساب کنیم، پس:

$$\text{درصد تغییرات CPI} = \frac{\left[\begin{array}{l} \text{هزینه سبد بازار} \\ \text{در سال قبل} \end{array} - \begin{array}{l} \text{هزینه سبد بازار} \\ \text{در سال معین} \end{array} \right]}{\text{هزینه سبد بازار دو سال قبل}} \times 100$$

$$\text{نرخ تورم کشور A} = \frac{13,000,000 - 10,000,000}{10,000,000} \times 100 = 30\%$$

$$\text{درصد تغییرات کشور B} = \text{درصد تغییرات CPI کشور A} = 30\%$$

$$\frac{1,300,000 - X}{X} = \frac{3}{10}$$

$$13,000,000 - 10X = 3X$$

$$13,000,000 = 13X \Rightarrow X = \frac{13,000,000}{13} \Rightarrow X = 1,000,000$$

۱۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) در دوره‌ی قاجار در حالی که کشورهای دیگر منطقه همچون مصر و ترکیه (امپراتوری عثمانی) در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

ب) یکی از راه‌هایی مقابله با تورم در زمان افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، افزایش میزان عرضه‌ی کالاهاست که دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد:

- (۱) افزایش ظرفیت‌های تولیدی ← زمان بر است.
- (۲) افزایش واردات ✓

ج) در نقطه‌ی A با سطح دستمزد ۴ میلیون تومان، ۱۵۰ نفر تقاضا برای نیروی کار و ۳۸۰ نفر عرضه نیروی کار وجود دارد. به عبارتی چون دستمزد، از سطح دستمزد تعادلی بیشتر است، افراد زیادی میل به کار کردن در این سطح از دستمزد هستند اما کارفرماها حاضر به پرداخت چنین دستمزدی نیستند. لذا بازار با مازاد عرضه‌ی نیروی کار مواجه می‌شود.

۲۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) بیکاری دوره‌ای، نوعی از بیکاری است که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. زیرا در دوران رکود اقتصادی تولید کاهش می‌یابد و شرکت‌ها مجبور می‌شوند تا استخدام خود را متوقف کنند و یا بخشی از نیروهای خود را بیکار کنند. ب) یکی از علل بروز تورم این است که افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید هماهنگ نباشد. در این شرایط دولت از طریق بانک مرکزی می‌تواند سیاست پولی انقباضی یا کاهش نقدینگی یا کاهش حجم پول در گردش را اعمال کند. به عبارتی در شرایطی که اقتصاد گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، باید پول از دست مردم جمع شود.

۲۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست و هر کشوری برای پیشرفت، به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل، مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

۲۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) در دوره قاجار در حالی که کشورهای دیگر منطقه همچون مصر و ترکیه (امپراتوری عثمانی) و سوریه و لبنان در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود. ب) ویژگی عمده دوره پهلوی، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود. ج) رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربناها و عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروان‌سراها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد.

۲۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ب) درصد تغییرات cpi در کشور:

$$= \frac{\text{هزینه سبد بازار در سال قبل} - \text{هزینه سبد بازار در سال معین}}{\text{هزینه سبد بازار در سال قبل}}$$

درصد تغییرات cpi در کشورهای (الف) و (ب)

$$\frac{7700 - 7000}{7000} \times 100 = 10\% \Rightarrow$$

$$\frac{10}{100} = \frac{x - 5100}{5100} \Rightarrow 5100 = 10x - 51000 \Rightarrow 5100 + 51000 = 10x$$

هزینه‌ی سبد بازار در کشور (الف) در سال ۲۰۲۲:

$$56,100 = 10x \Rightarrow x = 5610 \text{ واحد پولی}$$

۲۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

چک پول + سپرده‌های دیداری + اسکناس‌ها + مسکوکات = حجم پول

$$\frac{۶۰}{۱۰۰} (۶۲۰۰) = ۳۷۲۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۳۷۲۰$$

$$\frac{۱}{۴} (۸۰۰۰) = ۲۰۰۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۲۰۰۰$$

$$۷۸۰۰ - ۴۰۰۰ = ۳۸۰۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۳۸۰۰$$

$$۳۷۲۰ + ۶۲۰۰ + ۴۰۰۰ + ۳۸۰۰ = ۱۷,۷۲۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۱۷,۷۲۰$$

نکته: برای صرفه‌جویی در زمان لازم نبود ارزش چک‌پول‌ها و سپرده‌های دیداری را محاسبه کنید، چون در ردیف ۵ مجموع هر دو آمده است. فقط کافی بود که ردیف ۱ و ۲ و ۵ را با هم جمع بزنید.

(ب)

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

$$۲۰۰۰ + ۸۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۱۰,۰۰۰$$

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

$$۱۷,۷۲۰ + ۱۰,۰۰۰ = ۲۷,۷۲۰ \rightarrow \text{واحد پولی} = ۲۷,۷۲۰$$

$$\frac{۲۷,۷۲۰}{۱۰,۰۰۰} = ۲,۷۷۲ \rightarrow \text{نسبت نقدینگی به شبه پول} = ۲,۷۷۲$$

۲۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) استفاده از طلا و نقره (پول فلزی) موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین‌ملتها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل را نیز رونق بخشید.

ب) پول وظایف مختلفی دارد. از جمله اینکه پول وسیله پرداخت در مبادلات است و نقش اصلی آن در مبادلات، آسان‌سازی مبادله است.

۲۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) روش کلی در تعیین میزان فقر آن است که نیازمندی‌های افراد یا خانوار را با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازمندی‌ها مقایسه کنیم.

ب) از عوامل مهم بیکاری و فقر:

۱) قاچاق یا واردات کالایی که مشابه آن در کشور تولید می‌شود.

۲) قانون‌گذاری‌های متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر

۳) بی‌ثباتی و ناامنی در فضای کار و بی‌ثباتی قیمت‌ها

ج) در نقاط بالای نقطه تعادل، بازار با مازاد عرضه‌ی نیروی کار یا کمبود تقاضای نیروی کار مواجه است زیرا دستمزد از دستمزد تعادلی بیشتر است پس جویندگان کار حاضرند در این دستمزد کار کنند اما تقاضاکنندگان نیروی کار حاضر نیستند چنین مبلغ کالایی بابت دستمزد پرداخت کنند.

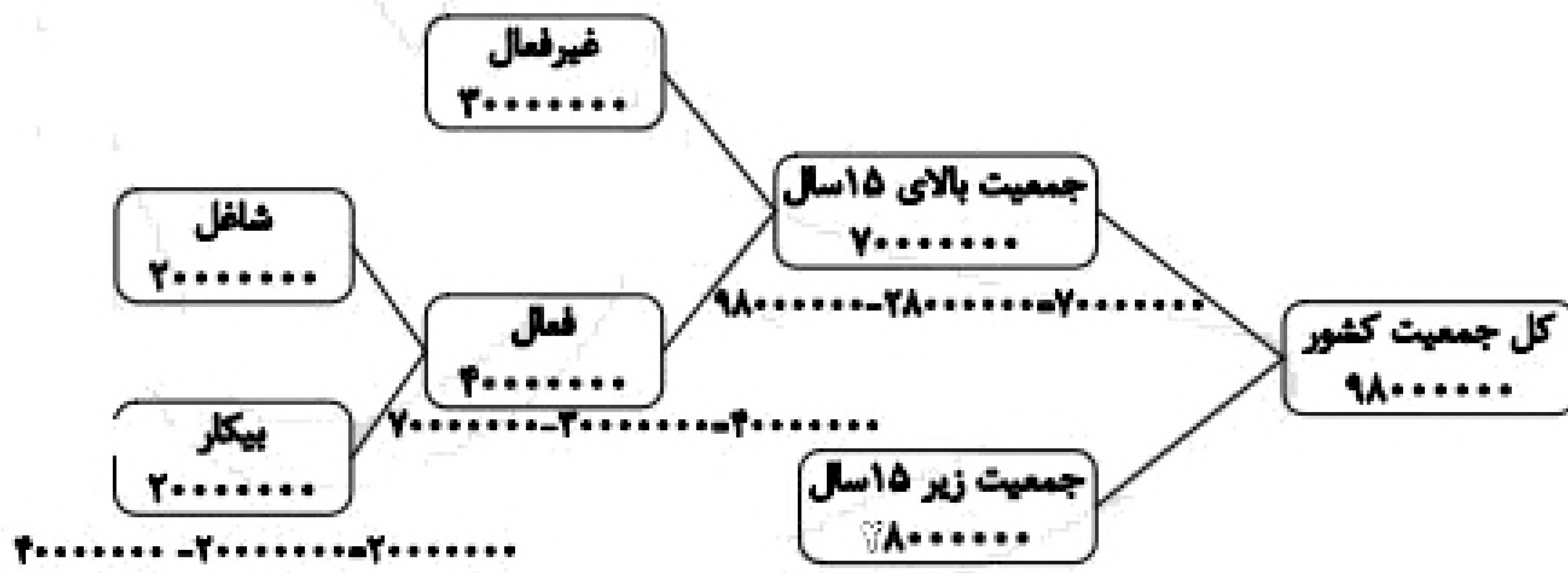
۲۷- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، بیکاری دوره‌ای است.

ب) مطابق با معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند، زیر خط فقر مطلقاند و از تأمین احتیاجات اولیه‌ی زندگی خود عاجزند.

۲۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$200,000, \frac{200,000}{400,000} \times 100 = 50\%$$

نکته: دقت کنید وقتی جمعیت شاغل و بیکار با هم برابرند، نرخ بیکاری ۵۰٪ می‌شود.

۲۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) نادرست است. در فقر نسبی، تعریف فقر نسبت به وضعیتی که در آن هستیم محاسبه می‌شود و در نتیجه معیار فقر در مناطق و زمان‌های مختلف متفاوت است.

ب) نادرست است. با توجه به تعریف فقر نسبی، محاسبه‌ی تعداد افراد فقیر بسیار سخت، پیچیده و شاید ناممکن است. در نتیجه مفهوم فقر مطلق به کار گرفته می‌شود.

ج) نادرست است. در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار از طریق روش برابری قدرت خرید محاسبه می‌شود.

د) صحیح است.

۳۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(سه‌م دهک سوم) درصد $5 = 6 - 1 \Rightarrow$ سهم دهک سوم = ۱ - سهم دهک چهارم

(سه‌م دهک دوم) درصد $4 = 5 - 1 \Rightarrow$ سهم دهک دوم = ۱ - سهم دهک سوم

(سه‌م دهک اول) درصد $3 = 4 - 1 \Rightarrow$ سهم دهک اول = ۱ - سهم دهک دوم

یک معادله‌ی دوجمله‌ی درست می‌کنیم و از روش حذفی، دستگاه را حل می‌کنیم.

$$\begin{cases} 45 = \text{سه‌م دهک نهم} + \text{سه‌م دهک دهم} \\ 13 = \text{سه‌م دهک نهم} - \text{سه‌م دهک دهم} \end{cases}$$

$$\underline{13 = \text{سه‌م دهک نهم} - \text{سه‌م دهک دهم}}$$

$$2(\text{سه‌م دهک دهم}) = 45 + 13$$

$$2x = 58 \Rightarrow x = \frac{58}{2} = 29 \quad (\text{درصد}) \quad \text{سه‌م دهک دهم}$$

$$\text{سه‌م دهک نهم (درصد)} = 16 = 29 - 13$$

سه‌م دهک اول (۱۰ درصد پایین جامعه) از درآمد ملی:

$$\frac{3}{100} \times 50,000 = 1,500 \quad \text{میلیارد واحد پولی}$$

مجموع سهم دهک دهم و نهم (۲۰ درصد بالا و پردرآمد) (درصد $45 = 29 + 16$) از درآمد ملی:

$$\frac{45}{100} \times 50,000 = 22,500 \quad \text{میلیارد واحد پولی}$$

$$cpi = \frac{660 - 600}{600} \times 100 = \frac{1}{10} \times 100 = 10 \text{ درصد}$$

۳۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۳۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه‌ی «۱»: «امیدن به زندگی در بدو تولد» در نروژ ۸۲/۳ سال است.

گزینه‌ی «۳»: «رتبه‌ی (HDI)» در آلمان ۴ است.

گزینه‌ی «۴»: درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI) در ایرلند ۵۵/۶۶۰ دلار PPP است.

۳۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$7 = 8 - \text{سهم دهک هشتم} \Rightarrow 7 = \text{سهم دهک پنجم} - \text{سهم دهک هشتم}$$

$$\Rightarrow \text{درصد ۱۵} = \text{سهم دهک هشتم}$$

می‌دانیم مجموع سهم همه دهک‌ها برابر با ۱۰۰ درصد است، بنابراین خواهیم داشت:

$$(\text{مجموع سهم تمامی دهک‌ها به جز سهم دهک دهم}) - 100 = \text{سهم دهک دهم}$$

$$\text{درصد ۱۷} = 100 - (3 + 4/5 + 5 + 6/5 + 8 + 12/5 + 13 + 15 + 15/5) = 100 - 83$$

$$\text{شاخص دهک‌ها} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{17}{3} \approx 5/6$$

۳۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: اگر تفاوت سهم دهک پنجم و ششم یک درصد باشد، آنگاه سهم دهک ششم برابر با ۱۰ درصد است.

$$\Rightarrow 1 = 9 - \text{سهم دهک ششم} \Rightarrow \text{درصد ۱} = \text{سهم دهک پنجم} - \text{سهم دهک ششم}$$

$$\text{درصد ۱۰} = 1 + 9 = \text{سهم دهک ششم}$$

گزینه ۲: اگر مجموع سهم دهک هشتم و دهم ۳۰ درصد باشد، آنگاه سهم دهک هشتم برابر با ۱۴ درصد است.

$$\Rightarrow 30 = 16 + \text{سهم دهک هشتم} \Rightarrow \text{درصد ۳۰} = \text{سهم دهک دهم} + \text{سهم دهک هشتم}$$

$$\text{درصد ۱۴} = 30 - 16 = \text{سهم دهک هشتم}$$

گزینه ۳: شاخص دهک‌ها در این جامعه برابر با ۴ است.

$$\text{شاخص دهک‌ها} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{16}{4} = 4$$

گزینه ۴: اگر درآمد ملی معادل ۱۵,۰۰۰ میلیارد واحد پولی باشد، سهم دهک دوم از درآمد ملی ۷۵۰ میلیارد واحد پولی خواهد بود.

دهک دوم از ۵ درصد درآمد ملی برخوردار است، در نتیجه:

$$\text{میلیارد واحد پولی ۷۵۰} = 15,000 \times \frac{5}{100} = \text{سهم دهک دوم از درآمد ملی}$$

۳۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{تورم} = \frac{\text{سطح قیمت قبلی} - \text{سطح قیمت جدید}}{\text{سطح قیمت قبلی}} \times 100$$

$$B \text{ تورم کالای} = \frac{462,500 - 370,000}{370,000} \times 100 = 0.25 \times 100 = 25 \text{ درصد}$$

$$\Rightarrow B \text{ تورم کالای} = A \text{ تورم کالای} = C \text{ تورم کالای} = 25 \text{ درصد}$$

$$A \text{ کالای} \Rightarrow 0.25 = \frac{96,000 - X}{X} \Rightarrow 0.25X = 96,000 - X$$

$$\Rightarrow 1/25 X = 96,000 \Rightarrow X = \frac{96,000}{1/25} = 2,400,000$$

$$C \text{ کالای} \Rightarrow 0.25 = \frac{y - 290,500}{290,500} \Rightarrow 72,625 = y - 290,500 \Rightarrow y = 363,125$$

راه حل ساده تر:

نرخ تورم برابر با ۲۵ درصد است که به صورت اعشار می شود: ۰/۲۵ و سپس با یک جمع می کنیم و می شود: ۱/۲۵
حال دو حالت پیش می آید:

حالت اول:

قیمت سال جدید را داریم و باید قیمت سال قبل را به دست بیاوریم. در این حالت باید قیمت سال جدید را بر عدد

$$\frac{96,000}{1/25} = 2,400,000$$

به دست آمده (۱/۲۵) تقسیم کنیم:

حالت دوم:

قیمت سال قبل را داریم و باید قیمت سال جدید را به دست بیاوریم، در این حالت باید قیمت سال قبل را در عدد

$$1/25 \times 290,500 = 363,125$$

به دست آمده (۱/۲۵) ضرب کنیم:

۳۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: در نیمه اول حکومت صفویه علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

در دوره پایانی حکومت صفویه اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. (این وضعیت در ایران با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در آن قاره مصادف بود.)

گزینه ۲: در دوران حکومت قاجار، از دست دادن بخش‌های مهمی از سرزمین و منابع ایران، هزینه‌های شکست در جنگ، عهدنامه‌های ننگین و مبالغ جرمه‌های گزاف آن‌ها، بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی، نبودن برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری اقتصادی، اعطای امتیازها به شرکت‌ها و کشورهای استعماری، تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد. اقدامات محدود مذهبی و ملی مانند تأسیس درالفنون و برقراری نظم مالی و اداری توسط امیرکبیر، تأسیس شرکت اسلامی، تحریم کالاهای خارجی توسط علمای اصفهان، تحریم تنباکو، لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی، متأسفانه چندان اثربخش نبود.

گزینه ۴: در دوران حکومت پهلوی عواملی مانند: تعدی حکومت بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی، واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان و اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید که آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد، بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد.

۳۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

<p>در هنگام خرید و فروش هر کالایی، پول پرداخت می‌شود. افراد در مبادلات پول را می‌پذیرند، زیرا می‌دانند دیگران نیز هنگام فروش کالا یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت. نقش اصلی پول در مبادلات = آسان‌سازی مبادله</p>	<p>(۱) وسیله پرداخت در مبادلات:</p>
<p>می‌توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. عملاً پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان می‌کند. هر کشور دارای واحد ارزش خاص خود است، مانند یورو در اتحادیه اروپا، دلار در آمریکا و ریال (تومان) در ایران</p>	<p>(۲) سنجش ارزش:</p>
<p>علاوه بر مخارج روزمره، برخی مخارج غیرقابل پیش‌بینی وجود دارد. افراد پول‌هایی را که نزد خود پس‌انداز کرده‌اند، به عنوان وسیله حفظ ارزش در زمان لازم مورد استفاده قرار می‌دهند. (فرد باید همواره مقداری پول را برای رفع نیازهای آینده خود نگهداری کند.) هم‌چنین برخی اوقات افراد تمایل دارند بخشی از ثروت و دارایی خود را به شکل پول نگه دارند.</p>	<p>(۳) پس‌انداز و حفظ ارزش:</p>
<p>در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند ← می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد. اکثر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. همانند: خریدهای انبساطی و رد و بدل کردن حوالت‌های بانکی</p>	<p>(۴) وسیله پرداخت‌های آینده:</p>

۳۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. این وضعیت در ایران هم‌زمان با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در آن قاره بود. دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند. این رقابت و همچنین استعمار کشورهای دیگر، موجب تسریع جریان توسعه این کشورها شد.

۳۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این دوره، دولت حضور گسترده در عرصه اقتصاد کشور داشت و توانست نظام نوینی را در مالیات‌گیری و بودجه‌بندی کشور پدید آورد.

۴۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\frac{۲۰ \text{ درصد بالا}}{۲۰ \text{ درصد پایین}} = \frac{\text{مجموع سهم دهک دهم و نهم}}{\text{مجموع سهم دهک اول و دوم}} = \frac{۱۸ + ۲۱}{۳ + ۵} = ۴/۱۷۵$$

$$\frac{۱۰ \text{ درصد بالا}}{۴۰ \text{ درصد پایین}} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول} + \text{سهم دهک دوم} + \text{سهم دهک سوم} + \text{سهم دهک چهارم}}$$

$$= \frac{۲۱}{۳ + ۵ + ۷ + ۹} = ۰/۱۷۵$$

مشاهده می‌شود که محاسبه توزیع درآمد به روش $\frac{۱۰ \text{ درصد بالا}}{۴۰ \text{ درصد پایین}}$ وضعیت توزیع درآمد را مناسب‌تر و روش

$\frac{۲۰ \text{ درصد بالا}}{۲۰ \text{ درصد پایین}}$ وضعیت توزیع درآمد را نامناسب‌تر نشان می‌دهد.

$$A \text{ شاخص دهک‌ها در کشور} = \frac{۲۱}{۳} = ۷$$

بنابراین وضعیت توزیع درآمد در کشور B مناسب‌تر است، زیرا شاخص دهک‌های کم‌تر است.